Høyesterett - HR-1994-45-A - Rt-1994-605

Instans	Høyesterett - Dom.
Dato	1994-05-06
Publisert	HR-1994-45-A - Rt-1994-605
Stikkord	Bedrageri m.v. Straffutmåling. Rettighetstap.
Sammendrag	50-årig, tidligere straffet mann ble idømt ubetinget fengsel i ett år og to måneder for overtredelse av straffeloven § 271 jfr. § 270, første ledd nr. 1, jfr. annet ledd og § 183, legeloven av 13. juni 1980 nr. 42, § 53, jfr. § 43, første ledd, og ligningsloven § 12-1. Han ble fradømt retten til å utøve virksomhet som lege i tre år, jfr. straffeloven § 29 nr. 2. Bedrageriet gjaldt legeregninger innsendt til trygdemyndighetene for konsultasjoner som ikke var holdt. Uberettigede refusjoner beløp seg til minst ca. kr. 580.000,- til sammen.
Saksgang	Høyesterett HR-1994-45-A, snr 58/1994.
Parter	Påtalemyndigheten (Aktor: førstestatsadvokat Einar Høgetveit) mot A (Forsvarer: advokat Ole Jakob Bae).
Forfatter	Borchsenius, Schei, Hellesylt, Langvand, Sinding-Larsen.

Trondheim byrett avsa den 17 januar 1994 dom med slik domsslutning:

"1. A, født 0.0.1943, dømmes for overtredelse av straffeloven § 271 jfr. § 270 første ledd nr. 1 jfr. annet ledd og § 183, legeloven § 53 jfr. § 43 første ledd og ligningsloven § 12-1, jfr. straffeloven § 62 første ledd og § 63, annet ledd, til en straff av fengsel i 1 - ett - år og 2 - to - måneder.

2. A fradømmes retten til å utøve virksomhet som privatpraktiserende lege for et tidsrom av 3 - tre - år, jfr. straffeloven § 29 nr. 2.

3. A dømmes til å betale til Rikstrygdeverket 400000 - firehundretusen - kroner, innen 2 - to - uker fra forkynnelsen av dommen.

4. A dømmes til å betale saksomkostninger til det offentlige med 40000 - førtitusen - kroner."

Om saksforholdet og domfeltes personlige forhold viser jeg til byrettens domsgrunner.

Påtalemyndigheten har anket over straffutmålingen, med påstand om at rettighetstapet skal gjelde for alle former for legevirksomhet, og altså ikke være begrenset bare til privat praksis.

De straffbare forhold bestod i at domfelte i årene 1990-1992 hadde sendt inn legeregningskort med krav om refusjon fra Folketrygden for konsultasjoner som ikke var holdt, og at han hadde benyttet uriktige takster og feilaktig hadde krevet skyssgodtgjørelse. Han hadde derved ved en rekke anledninger forledet trygdekontoret til å utbetale refusjoner som han ikke hadde krav på, og hadde tilvendt seg til sammen minst ca kr 580000. Av dette var kr 180000 tilbakebetalt før dommen.

Videre hadde han i tidsrom som nevnt overtrådt legelovens bestemmelser om føring av journal for pasienter, og hadde dessuten overtrådt ligningsloven ved å oppgi uriktige bensinutgifter og reiseutgifter i sin selvangivelse. Som ledd i overtredelsene av ligningsloven hadde han forfalsket en Visa-kvittering og latt den føre i sitt næringsregnskap.

Jeg er kommet til at aktors anke bør tas til følge, slik at rettighetstapet utvides til å gjelde all virksomhet som lege; tidsrommet tre år bør bli stående.

Når det gjelder de straffbare forhold, peker jeg særlig på at tiltaltes handlinger betegner et grovt tillitsbrudd - han begikk bedragerier mot Folketrygden for et meget stort beløp og benyttet seg i den forbindelse blant annet av produserte/ fiktive pasientopplysninger og -journaler der han forega å ha hatt konsultasjoner som ikke var holdt. Dette representerer et grovt brudd på den tillit som må være mellom leger og trygdevesenet. Han utviste stor oppfinnsomhet for å skaffe seg en uberettiget vinning; jeg viser her til byrettens dom om de metoder han benyttet seg av. Etter det opplyste har han også produsert fiktive pasientnotater i anledning av byrettssaken, jf det som er nevnt i byrettens dom.

Forholdet mellom leger og myndigheter er basert på at legene utfyller legeregningskortene samvittighetsfullt, og det er ikke mulig for trygdekontorene å gjennomgå dem i alle detaljer. Tiltaltes handlinger var

også brudd på det tillitsforhold som må være mellom lege og pasient, ved at han for å gjennomføre bedrageriene benyttet pasientkort med uriktige opplysninger om pasientene, og for å dekke over bedrageriene produserte fiktive pasientnotater. Disse dokumenter kunne bli liggende dels på hans eget kontor, dels på trygdekontoret. Jeg er derfor ikke enig i forsvarerens anførsel for Høyesterett om at saken utelukkende gjelder økonomiske forhold.

Jeg bemerker at jeg ikke har funnet grunn til å gjøre noen endring når det gjelder fengselsstraffens lengde, selv om rettighetstapet nå utvides. Jeg bemerker spesielt at det tillitsforhold som må kreves når det gjelder leger, både i forhold til myndigheter og pasienter, tilsier at rettighetstapet gjelder generelt, selv om de straffbare handlinger fra As side ikke gjelder hans virksomhet som offentlig lege, men bare som privatpraktiserende lege.

Jeg stemmer for denne dom:

I byrettens dom gjøres den endring at punkt 2 i domsslutningen skal lyde:

A fradømmes retten til å utøve virksomhet som lege i 3 - tre - år, jf straffeloven § 29 nr 2.

Dommer Schei: Jeg er enig med førstvoterende.

Dommer Hellesylt: Likeså.

Dommer Langvand: Likeså.

Dommer Sinding-Larsen: Likeså.

Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

dom:

I byrettens dom gjøres den endring at punkt 2 i domsslutningen skal lyde:

A fradømmes retten til å utøve virksomhet som lege i 3 - tre - år, jf straffeloven § 29 nr 2.